

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST 14.3.2025. GODINE

NVO Udruženje penzionera je dopisom br. 25/1-25, 12.3.2025. godine uputilo Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, kao i Fondu PIO Crne Gore molbu da se preispita primjena Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Crne Gore vezano za usklađivanje penzija, pri čemu se u navedenom dopisu u velikoj mjeri poziva na rad Uprave za statistiku i način obračuna prosječnih zarada.

S tim u vezi, a shodno članu 11, Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, ukazujemo na sljedeće:

1. *Petogodišnjim programom zvanične statistike 2024-2028. godine (strana 23) predviđeno je sprovođenje Statističkog istraživanja o prosječnim zaradama zaposlenih, pri čemu se u opisu navodi "Cilj istraživanja o zaradama zaposlenih jeste da se obezbijede pouzdani podaci o veličini, strukturi i kretanju prosječnih zarada - po djelatnostima, za Crnu Goru i po opštinama. U narednom periodu sagledaće se mogućnosti prelaska na administrativni izvor za podatke koji se koriste u obračunu prosječnih zarada što će biti definisano Godišnjim planom."*

Dakle, Uprava za statistiku kontinuirano testira mogućnost korišćenja podataka Poreske uprave kao izvor podataka za statistiku zarada i petogodišnjim programom navela je mogućnost prelaska na navedeni izvor čim se za to obezbijede neophodni uslovi. U tom smislu, Uprava za statistiku je u kontinuiranoj komunikaciji sa Poreskom upravom u cilju uvođenja potrebnih podataka u IOPPD obrazac kako bi se obezbijedile, od strane preduzeća, svi elementi neophodni za obračun prosječnih zarada na osnovu istog.

2. Uprava za statistiku kao okvir za odabir uzorka izvještajnih jedinica korisiti statistički poslovni registar koji se ažurira godišnje, a na osnovu podataka Centralnog registra privrednih subjekata - CRPS koji vodi Poreska uprava.

3. Izvještajne jedinice dostavljaju Upravi za statistiku obrazac RAD-1 koji je potpisan i pečatiran od strane ovlašćenih lica preduzeća na koje se podaci odnose, a na osnovu kojih se obračunava prosječna zarada. Dodatno, shodno članu 29 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistiku, izvještajne jedinice su dužne da daju tačne i potpune podatke bez naknade, u sadržaju i obliku koji odredi proizvođač zvanične statistike i u rokovima utvrđenim godišnjim planom.

Obrazac o zaradama (RAD-1), se Upravi za statistiku, dostavlja mjesečno i to najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, a finansijski izvještaji se podnose u godišnjoj dinamici, do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, pa se podaci o zaradama iz RAD-1 obrasca, ne mogu direktno upoređivati sa podacima iz finansijskih iskaza.

Dakle, izvor podataka za obračun prosječnih zarada su obrasci RAD-1, popunjeni od strane izvještajnih jedinica, a ne finansijski izvještaji, te stoga nema smisla pozivati se na analizu istih kao dokaz o kvalitetu podataka prosječne zarade.

4. Uprava za statistiku, podatke o prosječnim zaradama objavljuje, ukupno i po sektorima klasifikacije djelatnosti (NACE REV2), shodno važećem Zakonu o Klasifikaciji djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br.18/11)¹, koja je međunarodni statistički standard.

5. Još jedna kontradiktornost, navedena u dopisu NVO Udruženje penzionera, odnosi se na "čekanje MONSTAT-a sve do kraja januara za saopštenje o decembarskim zaradama". Prilikom definisanja novih rokova za usklađivanje penzija Uprava za statistiku nije konsultovana od strane predlagača izmjena zakona kako bi se novi rokovi uskladili sa rokovima objavljivanja odnosno raspoloživošću podataka o prosječnim zaradama. Takođe, upravo su rokovi, jedan od razloga zašto Uprava za statistiku još uvijek ne obračunava prosječnu zaradu iz podataka IOPPD obrasca. Podaci iz IOPPD se dostavljaju Upravi za statistiku do 25. u mjesecu za prethodni, a tek nakon toga je

---

¹Osnovne definicije i pravila za ispravnu primjenu Klasifikacije djelatnosti 2010 usklađene su sa definicijama i pravilima za primjenu Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Evropskoj Uniji – NACE Rev.2 (Regulation (EC) No. 1893/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 establishing the Statistical Classification of Economic Activities NACE Revision 2 and amending Council Regulation (EEC) No 3037/90 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains OJ L 393/06) koja je u primjeni u zemljama članicama Evropske Unije od 1.januara 2008. godine.

moguće raditi obradu podataka, pa je gotovo izvjesno da bi se prosječna zarada objavljivala i do 45 dana nakon isteka referentnog perioda tj. mjeseca na koji se podaci odnose.

6. Obračun indeksa četvoromjesečnog perioda koji je dat na internet stranici Uprave za statistiku vrši se kao i za ostale periode (tromjesječje, polugodište i godina) i to na sljedeći način:

Prosječna zarada za četvoromjesečje se izračunava tako što se kumulativna suma zarada za ta četiri mjeseca dijeli sa kumuliranim brojem zaposlenih na koje se ta zarada odnosi. Tako se dobija prosječna zarada za to četvoromjesečje. Na isti način se obračunava i prosječna zarada za prethodni četvoromjesečni period. Stavljanjem u odnos zarade za tekući četvoromjesečni period sa zaradom iz prethodnog četvoromjesečnog perioda dobija se indeks koji je sadržan u saopštenju Uprave za statistiku.

Indeks zarada za potrebe usklađivanja penzija *

<u>Jan-Apr 2023</u> <u>Sep-Dec 2022</u>	<u>Maj-Avg 2023</u> <u>Jan-Apr 2023</u>	<u>Sep-Dec 2023</u> <u>Maj-Avg 2023</u>	<u>Jan-Apr 2024</u> <u>Sep-Dec 2023</u>	<u>Maj-Avg 2024</u> <u>Jan-Apr 2024</u>	<u>Sep-Dec 2024</u> <u>Maj-Avg 2024</u>
107,8	103,1	101,4	102,4	102,9	109,1

* Član 4 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list Crne Gore", br. 125/23 od 31.12.2023.)

Ovim objavljenim obračunom četvoromjesečnog perioda završava se obaveza Uprave za statistiku i dalji obračun koeficijenta za obračun penzija se vrši u Fondu PIO.

U konačnom, Uprava za statistiku obavlja poslove u skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike poštujući principe zvanične statistike navedene u samom zakonu, ističući princip profesionalne nezavisnosti, princip nepristrasnosti i objektivnosti, princip tačnosti i pouzdanosti.

Mjesečno istraživanje o zaradama zaposlenih (RAD-1) je istraživanje sa dugom tradicijom još od 1965. godine. Tokom ovog perioda istraživanje je bilo podložno određenim metodološkim izmjenama pri čemu je glavni cilj Istraživanja o zaradama zaposlenih da se obezbijede pouzdani podaci o veličini, strukturi i kretanju prosječnih zarada - za Crnu Goru, po djelatnostima i po opštinama.

Iz prethodno navedenog zaključujemo da su podaci Uprave za statistiku rezultat primijenjene a važeće metodologije, u skladu sa principima zvanične statistike, i nijesu pogrešni i netačni, a legitimno je pravo svakog korisnika da ne bude zadovoljan podatkom.

Međutim, Uprava za statistiku je profesionalno nezavisna institucija i njena uloga nije da ispunjava nečije želje, već da poštujući principe zvanične statistike, primjenom relevantne metodologije i uvažavajući najbolju međunarodnu praksu, korisnicima objektivno prikaže realnu sliku posmatrane pojave.

Svakako, kao uvijek do sada Uprava za statistiku je otvorena za saradnju i dijalog i stoji na raspolaganju za dodatna pojašnjenja.

Adresa: IV Proleterske 2
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20/230-811
faks: +382 20/230-814
www.monstat.org